

NOU 2014: 2 LIK OG LIKSAP

HØRINGSUTTALELSE FRA ØSTRE TOTEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Vi viser til Kulturdepartementets brev av 22.04.2014 med gravferdsavgiftsutvalgets innstilling av 3. mars 2014 vedr rettslige og økonomiske spørsmål knyttet til avgifter i forbindelse med gravlegging. Til de seks prinsippene som utvalget har lagt til grunn har vi følgende kommentarer:

1. Gravlegging er et offentlig ansvar og skal være uten kostnad for de etterlatte

Vi er enig i dette. Dette har vært en god tradisjon her i landet som bør føres videre.

2. Gravplassene skal være allmenne, dvs. felles for alle

Vi støtter dette prinsippet. Det er en følge av at Norge er et pluralistisk samfunn.

3. Forvaltningen skal legge til rette for at gravlegging skjer med respekt for personlig livssyn og i tråd med føringene til vedkommende livssynssamfunn

Vi støtter dette grunnleggende prinsippet med vekt på at gravlegging skal skje med respekt for avdøde.

4. Lovgivningen skal likestille gravferdsformene og ikke stimulere til å velge den ene fremfor den andre

Vi er enig i at gravferdsformene likestilles. Det er uheldig hvis pris er avgjørende for pårørende i vurderingen mellom kistegravlegging og kremasjon.

Vi går imidlertid imot forslaget om at kommunene skal fastsette vedtektene for gravplassene. Vi mener at den som forvalter også må fastlegge grunnlaget for forvaltning.

5. Et menneske får en grav

Vi er enig i prinsippet om at gravlegging er endelig og i den betydning at et menneske bare skal gravlegges på et sted. Dette må imidlertid ikke være til hinder for gjenbruk av grav etter gjeldende regler og muligheten til å sette ned flere urner i en grav.

6. Med tiden blir graven slettet og gravminnet tatt bort

Vi er enig i at dette kan være en hovedregel, men understreker at det er flere graver det er grunn til å opprettholde for ettertiden av f eks historiske hensyn.

Forslag til regelendringer

Utvalget mener at en rekke avgifter på gravferdsområdet i dag skaper ulikhet, og utvalget foreslår regelendringer og andre tiltak som skal gi mer forutsigbare løsninger for brukerne av gravferdstjenestene. Østre Toten kirkelige fellesråd har følgende synspunkter på disse forslagene

Kistegravlegging og kremasjon likestilles økonomisk og juridisk som gravferdsform

Dette innebærer at retten til å kreve kremasjonsavgift fra pårørende oppheves. Vi støtter forslaget.

Ansvar for båretransporten til krematoriet foreslås flyttet fra NAV til gravplassforvaltningen. Midlene foreslås som en følge av dette overført fra bevilgningen til NAV til rammetilskuddet til kommunene. Vi synes begrunnelsen for dette forslaget er dårlig og går inn for at ordningen slik den er i dag blir opprettholdt.

Kommunene skal være pliktige til å ta imot utenbygds gravlegging Brukerbetaling for gravlegging i en annen kommune enn avdødes bostedskommune oppheves

Utvalget går inn for en økonomisk likestilling mellom innenbygds- og utenbygds gravlegging. Oppgjøret mellom de involverte kommunene bør skje gjennom en fastsatt oppgjørsordning mellom gravplassforvaltningene fremfor at de etterlatte må betale.

Vi er enig i at det fortsatt skal være mulig å gravlegges i en annen kommune enn der en er folkeregisterført, men vi er sterkt i tvil om dette skal være en rettighet. Det kan legge et urimelig press på fellesråd som har begrenset gravplassareal hvis de blir pliktige til å ta imot kister og urner fra andre kommuner.

Vi er enig i at den gravplassforvaltningen som i utgangspunktet har plikt til å gravlegge heller betaler når gravleggingen finner sted i en annen kommune framfor at pårørende skal gjøre det.

Endring av avgiften for feste av grav slik at innbyggerne behandles likt

Utvalget foreslår at alle gravlegginger skal utløse 20 betalingsfrie år uansett hvilken type grav som velges. Den betalingsfrie perioden skal ikke ha sammenheng med fredningstiden, som kan variere ut fra lokale forhold. Det skal være samme festeavgift for alle graver i kommunen uavhengig av om det er gravlegging av innenbygds eller utenbygds beboere. Satsen på festeavgiften skal fortsatt fastsettes lokalt.

Dette er i tråd med gjeldende praksis i Østre Toten, og vi støtter forslaget. Forslaget må likevel ikke være til hinder for at en fortsatt kan ta betaling for reservert grav.

Tiltak for å få bedre statistikk og mer forskning på gravferdsområdet

Utvalget foreslår at kommunene skal rapportere utvalgte resultater og tall fra gravplassforvaltningen i KOSTRA hvert år. En utvidet statistikk i KOSTRA vil, etter utvalgets oppfatning, være et redskap i planleggingen for å møte økningen i tallet på døde i de neste tiårene.

Vi har ingen motforestillinger mot dette forslaget.

Endringer i forvaltningsoppgaver

Utvalget foreslår at oppgavene som bispedømmerådene har etter gravferdsloven og gravferdsforskriften, overføres til Fylkesmennene.

Vi er i tvil om dette vil være noe framskritt i og med at det er god kompetanse på

dette området knyttet til bispedømekontorene.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Som følge av utvalgets forslag om å oppheve hjemler for brukerbetaling anslår utvalget et samlet inntektsbortfall for gravferdsforvaltningen på 104,3 mill. kroner. Dette foreslås kompensert gjennom økte rammeoverføringer til kommunene etter den generelle kostnadsnøkkelen. Utvalget legger til grunn at kommunene da vil øke overføringene til de kirkelige fellesrådenes gravplassforvaltning i tråd med de lokale behovene.

Vi er i tvil om overføringer fra staten til kommunene vil gi reell dekning for de utgiftene dette gjelder (antall kremasjoner, utenbygds gravlegging osv). Det må være en forutsetning at tilskuddet som gis fra staten kompenserer for de faktiske utgiftene og at det følger en melding til kommunene om at rammene skal videreføres til gravferdsmyndigheten.

Forslag om askespredning med mer

Utvalget foreslår at de nærmere vilkårene for askespredning skal framgå mer direkte av gravferdsloven, og at behandlingen av søknader om askespredning legges til den lokale gravplassforvaltningen, med Fylkesmannen som klageinstans.

Utvalget foreslår også at det åpnes for askespredning på gravplass, og at det gis adgang til gravlegging i kolumbarium på gravplass.

Vi er uenig i forslaget om utvidet bruk av askespredning, og vi går imot forslaget om askespredning på gravplass. Vi stiller oss positive til bruk av kolumbarium der det er lagt til rette for det. Vi støtter også forslaget om at behandling av søknader om askespredning kan legges til den lokale gravplassforvaltningen og med Fylkesmannen som klageinstans.

Nytt begrep

Vi ser at begrepet feste og fester i gravferdsloven foreslås endret til leie og leier. Vi forstår begrunnelsen, men er i tvil om dette vil være noe framskritt. Vi mener feste er et fast innarbeidet begrep som de fleste forstår hva er.

Bjørn-Harald Thirud
Leder i fellesråd

Roar Øksne
kirkeverge